

Bruxelles, 5. prosinca 2025.
(OR. en)

16503/25

SAN 815
IPCR 99
POLMIL 413
RELEX 1639
JAI 1869
HYBRID 171

POP RATNA BILJEŠKA

Od: Glavna tajnica Europske komisije, potpisala direktorica Martine
DEPREZ

Datum primitka: 28. studenoga 2025.

Za: Thérèse BLANCHET, glavna tajnica Vijeća Europske unije

Br. dok. Kom.: COM(2025) 745 final

Predmet: KOMUNIKACIJA KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU, VIJEĆU,
EUROPSKOM GOSPODARSKOM I SOCIJALNOM ODBORU I
ODBORU REGIJA
Unijin plan prevencije, pripravnosti i odgovora na zdravstvene krize

---

Za delegacije se u prilogu nalazi dokument COM(2025) 745 final.

Priloženo: COM(2025) 745 final

Bruxelles, 28.11.2025.
COM(2025) 745 final

**KOMUNIKACIJA KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU, VIJEĆU,
EUROPSKOM GOSPODARSKOM I SOCIJALNOM ODBORU I ODBORU REGIJA**

Unijin plan prevencije, pripravnosti i odgovora na zdravstvene krize

{SWD(2025) 393 final}

1. JAČANJE PRIPRAVNOSTI I OTPORNOSTI EUROPSKE UNIJE NA NOVE PREKOGRANIČNE PRIJETNJE ZDRAVLJU

Europska unija nalazi se u vremenu rastuće nesigurnosti te višestrukih prijetnji i rizika. Suočava se sa **složenim i sve većim prijetnjama**, od pandemija i kibernetičkih napada do dezinformiranja, katastrofa povezanih s klimom i geopolitičke nestabilnosti. Ti problemi više nisu izolirani, već međusobno povezani, utječu jedni na druge i testiraju otpornost društava, gospodarstava i demokracija. Sigurnost, blagostanje i jedinstvo EU-a ovise o njegovoj sposobnosti da se pripremi, predvidi i reagira kad kriza nastupi, ali i mnogo prije.

Mnoge od tih blisko povezanih prijetnji mogle bi izazvati **prekograničnu zdravstvenu krizu**. U današnjim nepredvidljivim vremenima zdravstvena kriza velikih razmjera mogla bi biti iznimno štetna i utjecati na dobrobit pojedinaca, ali i na cjelokupno funkcioniranje društava i gospodarstava. To su pokazali razmjeri pandemije bolesti COVID-19, tijekom koje su stečena mnoga bolna, a opet neprocjenjiva iskustva na koja se moramo nastaviti oslanjati kako bismo pronašli rješenje za buduće zdravstvene krize. Nepripremljeni, fragmentirani i neotporni zdravstveni sustavi u zdravstvenoj krizi mogu postati preopterećeni, što onemogućuje pružanje osnovnih usluga i smanjuje povjerenje javnosti u institucije. Međutim, utjecaj zdravstvenih kriza daleko je širi te može poremetiti gospodarstva, povećati društvene nejednakosti, zaustaviti trgovinu i duboko narušiti povjerenje javnosti. Budući da zdravstvene krize nerazmjerno utječu na različite društvene skupine, mjere prevencije, pripravnosti i odgovora moraju se osmisliti i provesti na uključiv način pristupačan svim ljudima radi jačanja povjerenja, pravednosti i otpornosti sustava javnog zdravstva Unije. Osim toga, u međusobno povezanoj Europi zdravstvene krize mogu se proširiti preko granica, što ugrožava solidarnost i zajedničke resurse. Ti prekogranični i međusektorski učinci jasno ukazuju na važnost čvrste koordinacije među državama članicama i potrebu za kvalitetnim paketom mjera na nacionalnoj razini i razini EU-a.

Cijena nereagiranja na predvidljive prijetnje golema je i ne mjeri se samo u gospodarskim gubicima, već prije svega u ljudskoj patnji i smanjenoj otpornosti. S druge strane, prevencija i pripravnost donose velike koristi i znatno su troškovno učinkovitije od pukog odgovora na krizu⁽¹⁾. Društva koja su dobro pripremljena brže se oporavljaju, mogu bolje zaštititi egzistenciju stanovništva i održati veću stabilnost.

Prethodne su godine nesumnjivo pokazale da pripravnost za prekogranične zdravstvene krize nije pitanje izbora, već nužnost. Zato su Komisija, države članice te agencije i tijela EU-a poduzeli odlučne korake prema snažnijoj i otpornijoj **europskoj zdravstvenoj uniji** kako bi se ojačala sposobnost EU-a da se pripremi za zdravstvene krize i odgovori na njih. To u prvom redu uključuje donošenje **Uredbe EU-a o ozbiljnim prekograničnim prijetnjama**

---

¹ Nedavna studija pokazuje da je trošak prevencije virusnih pandemija tek djelić onoga što se izgubi kad one nastupe: manje od 5 % vrijednosti izgubljenih života i 10 % gospodarske štete uzrokovane takvim situacijama. A.S. Bernstein *et al.*, 4. veljače 2022., Science Advances: <https://www.science.org/doi/10.1126/sciadv.abl4183>.

zdravlju ⁽²⁾, ojačane mandate Europskog centra za sprečavanje i kontrolu bolesti (**ECDC**) ⁽³⁾ i Europske agencije za lijekove (**EMA**) ⁽⁴⁾ te osnivanje Komisijina Tijela za pripravnost i odgovor na zdravstvene krize (**HERA**) radi poboljšanja pripravnosti i odgovora na ozbiljne prekogranične prijetnje u području medicinskih protumjera ⁽⁵⁾. Donesena je i **Uredba Vijeća** o okviru mjera za osiguravanje opskrbe medicinskim protumjerama relevantnim za krizne situacije u slučaju izvanrednog stanja u području javnog zdravlja na razini Unije ⁽⁶⁾.

U međuvremenu su donesene mnoge druge strateške inicijative EU-a za jačanje otpornosti te povećanje sposobnosti predviđanja, prevencije, pripreme, odgovora i oporavka EU-a u slučaju krize. Valja istaknuti **Strategiju za Uniju pripravnosti** ⁽⁷⁾, važnu inicijativu EU-a osmišljenu za ublažavanje međusobno povezanih prijetnji jačanjem otpornosti na svim razinama i u svim sektorima. U njoj se zauzima proaktivan pristup upravljanju krizama koji se temelji na tri načela koja se međusobno nadopunjuju: (i) sve opasnosti ⁽⁸⁾, (ii) sve razine vlasti ⁽⁹⁾ i (iii) cijelo društvo ⁽¹⁰⁾. Nadalje, u skladu s njom pitanja pripravnosti i sigurnosti trebala bi se integrirati i uključiti u zakonodavstvo, politike i programe EU-a. Strategijom za Uniju pripravnosti nastoje se izgraditi trajni kapaciteti kako bi EU bio otporan u svim područjima i na svim razinama društva.

Strategija je popraćena **akcijskim planom** ⁽¹¹⁾ u kojem je navedeno 30 ključnih mjera koje Komisija i države članice moraju provesti u sedam tematskih područja strategije. Pritom je potreban dosljedan i koordiniran pristup na razini EU-a među raznim akterima i instrumentima u ojačanoj strukturi zdravstvene sigurnosti EU-a. Stoga je akcijskim planom, među ostalim konkretnim mjerama, predviđena uspostava **Unijina plana prevencije, pripravnosti i odgovora na zdravstvene krize („Unijin plan“)** do kraja 2025., što je već pravni zahtjev propisan Uredbom o ozbiljnim prekograničnim prijetnjama zdravlju ⁽¹²⁾.

Iako Unijin plan ne obuhvaća odgovor na zdravstvene krize izvan EU-a, usklađen je s **globalnim zdravstvenim prioritetima i inicijativama EU-a**. Poticanje suradnje s trećim zemljama i međunarodnim organizacijama u području javnog zdravlja iznimno je važno radi otpornosti i sigurnosti zdravstvenih sustava u EU-u i na globalnoj razini, kako je prepoznato u Uredbi o ozbiljnim prekograničnim prijetnjama zdravlju ⁽¹³⁾ i Strategiji za Uniju pripravnosti. Zalaganje EU-a u tom području temelji se na načelima i mjerama utvrđenima u **Strategiji EU-**

---

² Uredba (EU) 2022/2371, SL L 314, 6.12.2022., str. 26.

³ Uredba (EU) 2022/2370, SL L 314, 6.12.2022., str. 1.

⁴ Uredba (EU) 2022/123, SL L 20, 31.1.2022., str. 1.

⁵ C(2021) 6712 final.

⁶ Uredba Vijeća (EU) 2022/2372, SL L 314, 6.12.2022., str. 64.

⁷ https://commission.europa.eu/topics/preparedness_en?prefLang=hr.

⁸ U strategiji se primjenjuje pristup za pripremu na čitav niz prijetnji.

⁹ Strategija uključuje proaktivniji pristup upravljanju krizama na svim razinama uprave u civilnom i u vojnom sektoru.

¹⁰ Pristup strategije koji obuhvaća cijelo društvo znači da lokalne zajednice, organizacije civilnog društva, poslovni i socijalni partneri, akademska zajednica i drugi ključni akteri pridonose kulturi pripravnosti u cijelom EU-u.

¹¹ Prilog Strategiji za Uniju pripravnosti: https://commission.europa.eu/topics/preparedness_hr.

¹² Članak 5. Uredbe (EU) 2022/2371.

¹³ Uvodna izjava 38. Uredbe (EU) 2022/2371.

a za globalno zdravlje⁽¹⁴⁾ i strategiji **Global Gateway**⁽¹⁵⁾. To je još jednom potvrdila predsjednica Ursula von der Leyen u nedavnoj najavi **Inicijative za otpornost globalnih zdravstvenih sustava** tijekom govora o stanju Unije⁽¹⁶⁾ u rujnu 2025.

2. UNIJIN PLAN PREVENCIJE, PRIPRAVNOSTI I ODGOVORA NA ZDRAVSTVENE KRIZE

Unijin plan: paket instrumenata za krizne upravitelje

Unijin plan, priložen ovoj Komunikaciji Komisije, plan je EU-a za suzbijanje ozbiljnih prekograničnih prijetnji zdravlju, a obuhvaća prevenciju, pripravnost i odgovor. Riječ je o sveobuhvatnom paketu instrumenata koji kriznim upraviteljima omogućuje da brzo i djelotvorno spriječe izvanredna stanja, pripreme se i odgovore na njih. Služi kao dopuna nacionalnim aktivnostima jer se u njemu opisuje kako EU koordinira prevenciju i pripravnost, koji se zajednički kapaciteti i resursi mogu mobilizirati te kako se solidarnost provodi u djelo kad je to najpotrebnije. U Unijinu planu utvrđuje se i postupak za proglašenje izvanrednog stanja u području javnog zdravlja na razini Unije te se navode dodatne mjere i postupci koji se mogu aktivirati kako bi EU mogao reagirati brzo i svrsishodno. Valja napomenuti i da se potiče kultura učenja i stalnog poboljšanja, što državama članicama pomaže da preispituju, revidiraju i ojačaju vlastite sustave. Sve to EU-u omogućuje da se brzo oporavi i izađe snažniji iz svake krize.

Unijin plan osmišljen je prvenstveno za države članice, točnije za njihova tijela odgovorna za upravljanje krizama i provedbu politika u području planiranja prevencije, pripravnosti i odgovora. Međutim, njegova vrijednost mnogo je veća s obzirom na to da je koristan i agencijama i tijelima EU-a, međunarodnim partnerima, kao što je Svjetska zdravstvena organizacija (SZO), i ključnim akterima u civilnom društvu, akademskoj zajednici, privatnom sektoru, socijalnim partnerima i medijima.

Unijin plan osmišljen je u okviru međusektorske suradnje i uz savjetovanje s državama članicama i drugim dionicima⁽¹⁷⁾. Temelji se na ojačanom okviru EU-a za zdravstvenu sigurnost i nedavno objavljenim dokumentima o politikama te ih objedinjuje⁽¹⁸⁾.

Prevencija, priprema, odgovor i oporavak u slučaju zdravstvene krize

Unijin plan obuhvaća razne prirodne, slučajne ili namjerne krize, uključujući one biološkog, kemijskog, okolišnog i nepoznatog podrijetla⁽¹⁹⁾. Odnosi se i na „iznimna izvanredna stanja”

---

¹⁴ https://health.ec.europa.eu/system/files/2023-10/international_ghs-report-2022_en.pdf.

¹⁵ https://commission.europa.eu/topics/international-partnerships/global-gateway_en?prefLang=hr.

¹⁶ https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/state-union/state-union-2025_hr.

¹⁷ Javno savjetovanje (poziv na očitovanje) bilo je otvoreno od 1. do 29. listopada 2025., a u okviru njega zaprimljeno je 57 odgovora, uglavnom od nevladinih organizacija i poslovnih udruženja.

¹⁸ npr. https://commission.europa.eu/topics/defence/safer-together-path-towards-fully-prepared-union_en?prefLang=hr, https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/internal-security_en?prefLang=hr i https://health.ec.europa.eu/latest-updates/hera-review-taking-stock-reinforce-health-security-eu-2025-03-26_en?prefLang=hr.

¹⁹ Članak 2. stavak 1. Uredbe (EU) 2022/2371

koja zahtijevaju koordinirani odgovor EU-a ⁽²⁰⁾, kao što su oružani sukobi ili situacije u kojima su se postojeće mjere pokazale nedovoljnima za zaštitu zdravlja ljudi. U planu se primjenjuje pristup koji obuhvaća sve opasnosti, sve sektore i cijelo društvo, a temelji se na načelima pristupa „Jedno zdravlje” ⁽²¹⁾ i suradnji svih razina vlasti i cijelog društva. Takav je pristup neophodan jer je za djelotvorno svladavanje složenih prijetnji i rizika potreban sveobuhvatan odgovor.

Unijin plan obuhvaća četiri faze ciklusa upravljanja zdravstvenim krizama: (1) prevencija i pripravnost, (2) otkrivanje i procjena, (3) odgovor i (4) oporavak. U planu se navode struktura, kapaciteti i resursi EU-a za upravljanje zdravstvenim krizama te mehanizmi potpore uspostavljeni za svaku fazu.

1. faza: Prevencija zdravstvenih kriza i priprema za njih

EU mora uspostaviti pouzdanu prevenciju i pripravnost za moguće ozbiljne prekogranične prijetnje zdravlju kako bi mogao zaštititi javnost i očuvati sigurnost javnog zdravlja. To se može postići sljedećim aktivnostima:

- Države članice redovito izvješćuju o planiranju i provedbi svojih **nacionalnih planova prevencije, pripravnosti i odgovora** ⁽²²⁾.
- Države članice koordiniraju se međusobno i s Komisijom u okviru **Odbora za zdravstvenu sigurnost** ⁽²³⁾ kako bi lakše osmislile nacionalne planove prevencije, pripravnosti i odgovora.
- ECDC provodi **procjene pripravnosti za izvanredna stanja u području javnog zdravlja** ⁽²⁴⁾ (PHEPA) kako bi procijenio stanje provedbe nacionalnih planova i daje preporuke za njihovo poboljšanje.
- Države članice jačaju **zdravstvene sustave i zdravstvenu radnu snagu** kako bi bili otporniji pod pritiskom. To uključuje promicanje **cijepljenja** kao jednog od najučinkovitijih i najisplativijih javnozdravstvenih alata za sprečavanje bolesti.
- Komisija uz pomoć i savjete država članica u okviru **Odbora HERA-e** podupire razvoj, dostupnost i distribuciju **medicinskih protumjera**, od cjepiva do terapeutika, dijagnostike, medicinskih proizvoda i zaštitne opreme, uključujući povezano predviđanje prijetnji, procjenu prijetnji i prikupljanje podataka.
- Radi ublažavanja rizika u slučaju budućih zdravstvenih kriza Komisija je u okviru projekta **EU FAB** rezervirala kapacitete za proizvodnju cjepiva kako bi se pobrinula za stalnu spremnost i odgovarajuću opskrbu ključnim sirovinama.
- Mehanizmi potpore EU-a, kao što su **radna skupina EU-a za zdravlje i Mehanizam Unije za civilnu zaštitu**, pomažu državama članicama u pripremi za zdravstvene krize.

²⁰ Članak 2. stavak 4. Uredbe (EU) 2022/2371.

²¹ „Jedno zdravlje” je pristup u okviru kojeg se prepoznaje međusobna povezanost zdravlja ljudi, životinja i okoliša te se promiče međudisciplinska suradnja radi sprečavanja i otkrivanja prijetnji zdravlju te odgovora na njih.

²² Članak 7. stavak 1. Uredbe (EU) 2022/2371.

²³ https://health.ec.europa.eu/health-security-and-infectious-diseases/crisis-management_hr.

²⁴ <https://www.ecdc.europa.eu/en/about-ecdc/what-we-do/public-health-emergency-preparedness-assessments>.

Pripravnost na djelu: nabava cjepiva i cijepljenje

Izbijanje majmunskih boginja u zemljama EU-a/EGP-a 2022. ukazalo je na važnost pripravnosti cijelog EU-a za ozbiljne prekogranične prijetnje zdravlju. Prvo je **Odbor za zdravstvenu sigurnost (HSC)** raspravljao o epidemiološkoj situaciji. Zatim se sastao **Odbor HERA-e** i pomogao Komisiji da u lipnju 2022. nabavi više od 109 000 doza cjepiva, koje su u roku od mjesec dana od izbijanja bolesti donirane državama članicama i zemljama pridruženima programu „EU za zdravlje”.

Važnu ulogu imao je i **Odbor za zdravstvenu sigurnost**, koji je donio preporuke za zajednički pristup EU-a politikama cijepljenja protiv majmunskih boginja ⁽²⁵⁾. U njegovu mišljenju utvrđene su ključne odrednice za nacionalne strategije država članica za cijepljenje protiv te bolesti u skladu sa smjericama ECDC-a/SZO-a i vodeći računa o nacionalnim epidemiološkim i javnozdravstvenim okolnostima, uključujući dostupnost cjepiva.

Kako bi ojačala srednjoročnu i dugoročnu pripravnost za majmunske boginje, Komisija je 2023. i 2024. u okviru za zajedničku nabavu osigurala i do 2 milijuna doza cjepiva protiv te bolesti ⁽²⁶⁾. To je državama članicama sudionicama omogućilo da unaprijed stvore zalihe i planiraju strategije cijepljenja te da se pripreme za mjere odgovora poduzete 2024., kao što su koordinirane donacije cjepiva. Te aktivnosti pokazuju kako je EU iskoristio zajedničku nabavu i strateško stvaranje zaliha da bi održao pravedan pristup, smanjio rizik za sigurnost opskrbe i predvidio buduće prijetnje zdravlju.

Ti mehanizmi nadilaze odgovor na samo jednu epidemiju te su primjer su strukturiranog i inovativnog pristupa pripravnosti jer omogućuju EU-u da djelotvornije odgovori na nove prijetnje zdravlju i ojača prekograničnu suradnju, planiranje resursa i donošenje odluka za budućnost na temelju dokaza.

2. faza: Otkrivanje i procjena prijetnji zdravlju

Djelotvorno otkrivanje i procjenjivanje prijetnji zdravlju ključni su za odgovor na zdravstvene krize. To se može postići sljedećim aktivnostima:

- Komisija poboljšava **sustave nadzora i otkrivanja**, među ostalim imenovanjem referentnih laboratorija EU-a za javno zdravlje i integracijom raznih pristupa nadzoru, uključujući okvir „Jedno zdravlje”, laboratorijsko praćenje, analizu otpadnih voda te nadzor i kontrolu vektora.
- Komisija promiče **razmjenu informacija i interoperabilnost podataka** radi poboljšanja zajedničke pripravnosti i odgovora na zdravstvene krize.
- Komisija podupire sveobuhvatno i integrirano **procjenjivanje prijetnji, procjenjivanje rizika i rano upozoravanje** na nacionalnoj razini i razini EU-a kako bi se prikupile informacije za brze i učinkovite mjere odgovora.
- Agencije EU-a, kao što su ECDC, EMA i EFSA ⁽²⁷⁾, pomažu u provedbi brzih **procjena rizika za javno zdravlje** kako bi pridonijele koordinaciji odgovora EU-a koja se temelji na podacima i dokazima.

²⁵ https://health.ec.europa.eu/publications/recommendations-common-eu-approach-regarding-vaccination-policies-monkeypox-outbreak-response_en?prefLang=hr.

²⁶ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/hr/ip_22_6766.

²⁷ Europska agencija za sigurnost hrane.

Procjena rizika na djelu: EU-ova brza procjena rizika koju provodi jedinstvena skupina agencija EU-a

Kad država članica EU-a prijavi ozbiljnu prekograničnu prijetnju zdravlju, Komisija ili Odbor za zdravstvenu sigurnost od agencija i tijela EU-a može zatražiti da provedu procjenu rizika za javno zdravlje. Cilj je tih procjena omogućiti koordinaciju odgovora na prijetnje koja se temelji na podacima, dokazima i stručnom znanju.

ECDC, EMA, EFSA, ECHA ⁽²⁸⁾, EEA ⁽²⁹⁾, EUDA ⁽³⁰⁾ i Europol pridonose tim procjenama rizika za javno zdravlje u skladu sa svojim mandatima i stručnim znanjem. Agencije EU-a procjenjuju potencijalnu težinu prijetnje javnom zdravlju i razmatraju učinke javnozdravstvenih i socijalnih mjera. Kako bi pridonijela sveobuhvatnoj procjeni rizika, Komisija razmjenjuje informacije o medicinskim protumjerama s mjerodavnim agencijama EU-a, među ostalim o opskrbi, nabavi i uvođenju.

Primjer iz prakse: odgovor na izbijanje salmonele

U listopadu 2025. ECDC i EFSA zajednički su objavili ažuriranu brzu procjenu dugotrajnog prekograničnog širenja bakterije *Salmonella Strathcona* ST2559 ⁽³¹⁾, pri čemu je od 2023. do 2025. otkriveno 437 slučajeva u 15 zemalja EU-a/EGP-a. U nekoliko nacionalnih istraga utvrđeno je da su primarni prijenosnik zaraze bile rajčice. Otkrivanje bakterije *S. Strathcona* u uzorcima vode za navodnjavanje koji su prikupljeni na mjestu proizvodnje rajčice potvrdilo je ulogu okoliša u kontaminaciji rajčica. Ti nalazi ukazuju na potrebu za multidisciplinarnom strategijom koja uključuje procjene utjecaja na okoliš kako bi se smanjio rizik od kontaminacije salmonelom.

3. faza: Odgovor na zdravstvenu krizu

Na ozbiljne prekogranične prijetnje zdravlju mora se odgovoriti na koordiniran i komplementaran način. To se može postići sljedećim aktivnostima:

- U okviru **Odbora za zdravstvenu sigurnost**, kojim predsjedava Komisija, države članice koordiniraju odgovor s Komisijom te agencijama i tijelima EU-a, što uključuje upravljanje krizama te javnozdravstvene i socijalne mjere.
- Komisija uz potporu **Odbora HERA-e** ⁽³²⁾ koordinira rad na pitanjima koja se odnose na medicinske protumjere kako bi zajamčila njihovu dostupnost i pristupačnost u slučaju ozbiljne prekogranične prijetnje zdravlju.
- Države članice odgovorne su za **bolji uvid u stanje, obavješćivanje o rizicima i kriznim situacijama** te potrebna **istraživanja i sredstva u izvanrednim stanjima kako bi se potkrijepile mjere odgovora**.
- Ovisno o težini prijetnje te potrebi za dodatnim mjerama i njihovoj proporcionalnosti Komisija može proglasiti **izvanredno stanje u području javnog zdravlja na razini Unije**, čime se omogućuju dodatni kapaciteti i resursi, uključujući proširene mandate za određene agencije i tijela EU-a. **Savjetodavni odbor EU-a za izvanredna stanja u**

²⁸ Europska agencija za kemikalije.

²⁹ Europska agencija za okoliš.

³⁰ Agencija EU-a za droge.

³¹ https://www.ecdc.europa.eu/sites/default/files/documents/ROA_%20S_%20Strathcona-ST2559_multi-country.pdf.

U skladu s Odlukom Komisije od 16. rujna 2021. o osnivanju tijela za pripravnost i odgovor na zdravstvene krize (HERA), C(2021) 6712.

području javnog zdravlja na zahtjev Komisije daje mišljenje o tome može li se neka prijetnja smatrati izvanrednim stanjem u području javnog zdravlja na razini Unije.

- U okviru **Odbora za zdravstvene krize**, kojim supredsjedaju Komisija i rotirajuće predsjedništvo Vijeća, Vijeće, Komisija, odgovarajuća tijela, uredi i agencije EU-a te države članice koordiniraju aktivnosti kako bi zajamčili opskrbu i pristup medicinskim protumjerama relevantnim za krizne situacije. Odbor za zdravstvene krize osniva se ako se proglasi izvanredno stanje u području javnog zdravlja na razini Unije i ako Vijeće **aktivira okvir za hitne mjere** ⁽³³⁾.
- Države članice uz potporu Komisije jamče kontinuiranu prekograničnu skrb i pomoć, od **medicinskih evakuacija** do pružanja medicinske nenovčane pomoći (uključujući medicinske protumjere i opremu) i **praćenja kontakata među državama članicama**. Pritom se povezuju sa širim mehanizmima EU-a za upravljanje krizama kojima upravlja Komisija, kao što su **Mehanizam Unije za civilnu zaštitu** (UCPM) i **ReliefEU** ⁽³⁴⁾ te **integrirani politički odgovor Vijeća na krizu** (IPCR) ⁽³⁵⁾.
- Ako situacija to opravdava, Komisija u skladu s revidiranim Zakonikom o šengenskim granicama ⁽³⁶⁾ može uvesti **privremena ograničenja putovanja i nadzor unutarnjih granica**. Dodatne mjere mogle bi uključivati **mehanizme za kontrolu izvoza** u okviru kojih carinska tijela pomažu u opskrbi ključnim medicinskim protumjerama tako što olakšavaju njihov uvoz i, prema potrebi, ograničavaju njihov izvoz tijekom krize.

Odgovor na djelu: mehanizam za integrirani politički odgovor na krizu (IPCR)

IPCR Vijeća Europske unije (Vijeće) središnji je mehanizam EU-a za brzo i koordinirano odlučivanje na političkoj razini EU-a u slučaju velikih ili složenih kriza. Njime predsjedava predsjedništvo Vijeća i može se nadograditi ovisno o težini krize. U izvanrednom stanju u području zdravlja Odbor za zdravstvenu sigurnost i Odbor za zdravstvene krize blisko surađuju s IPCR-om kako bi se politička koordinacija na razini EU-a temeljila na stručnom znanju u području javnog zdravlja i operativnom doprinosu država članica, koji može uključivati razmjenu informacija, mišljenja i smjernica. Na primjer, Komisija je tijekom pandemije bolesti COVID-19 uz doprinos država članica, agencija EU-a, predstavništava i delegacija EU-a izradila više od 100 **izvješća o integriranom osvješćivanju situacije i analizi (ISAA)** kako bi donositelji odluka imali jasnu sliku stanja.

Primjer iz prakse: usklađenost IPCR-a i Odbora za zdravstvenu sigurnost u odgovoru na bolest COVID-19

Tijekom pandemije bolesti COVID-19 Komisija je redovito izvješćivala IPCR o raspravama Odbora za zdravstvenu sigurnost. Na primjer, IPCR je u siječnju 2023. zauzeo isto stajalište kao i Odbor za zdravstvenu sigurnost o iznenadnom povećanju broja slučajeva bolesti COVID-19 u Kini, kako je navedeno u Mišljenju Odbora za zdravstvenu sigurnost o zajedničkom pristupu EU-a kao odgovor na situaciju povezanu s bolešću COVID-19 u Kini ⁽³⁷⁾.

³³ Uredba Vijeća (EU) 2022/2372, SL L 314, 6.12.2022., str. 64.

³⁴ https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/what/humanitarian-aid/reliefeu_en?prefLang=hr.

³⁵ Provedbena odluka Vijeća (EU) 2018/1993, SL L 320, 17.12.2018., str. 28.

Članci 21.a i 28. revidiranog Zakonika o šengenskim granicama (Uredba (EU) 2016/399, kako je izmijenjena Uredbom (EU) 2024/1717).

³⁷ https://health.ec.europa.eu/latest-updates/opinion-health-security-committee-common-eu-approach-response-covid-19-situation-china-2023-01-05_en?prefLang=hr.

4. faza: Oporavak od zdravstvene krize

Oporavak od zdravstvenih kriza i oslanjanje na stečena iskustva ključni su za obnovu zajednica i sprečavanje budućih kriza. Za to je potrebno:

- provesti **preispitivanje tijekom i nakon mjera** kako bi se učilo iz svake zdravstvene krize,
- pretočiti stečena iskustva u **reforme politika, ažurirane pravne okvire i poboljšane planove pripravnosti**, uključujući otpornije zdravstvene sustave,
- ocijeniti djelotvornost i učinak odgovora na krizu i politika oporavka u suradnji s neovisnim stručnjacima, kao što su **Mehanizam za zdravstveno savjetovanje (SAM)** i revizije **Europskog revizorskog suda**,
- poticati transparentnost i povjerenje jasnom **komunikacijom** o tome što je funkcioniralo, što se može poboljšati, a što treba promijeniti,
- razmotriti socijalne i gospodarske učinke na skupine na koje zdravstvene krize nerazmjerno utječu te utvrditi načine za jačanje pravednosti i uključivog pristupa.

Oporavak na djelu: jačanje zdravstvene sigurnosti EU-a na temelju iskustava stečenih tijekom pandemije bolesti COVID-19

Na temelju iskustava stečenih tijekom pandemije bolesti COVID-19 Komisija je ažurirala zakonodavstvo o **ozbiljnim prekograničnim prijetnjama zdravlju**. Uspostavila je pouzdaniji sustav za prevenciju, nadzor, rano upozoravanje i odgovor na razini EU-a i na nacionalnoj razini te omogućila bržu koordinaciju, bolju razmjenu informacija i zajedničke aktivnosti u izvanrednim situacijama. Kako bi se ojačala sposobnost EU-a za prevenciju, otkrivanje i brz odgovor na prekogranične zdravstvene krize, osnovana je **HERA**, služba Komisije odgovorna za razvoj, proizvodnju, nabavu i pravednu raspodjelu ključnih medicinskih protumjera. Osim toga, ojačani su mandati ključnih agencija EU-a: (i) **ECDC** sad ima veće ovlasti u nadzoru, procjeni rizika i stvaranju mreže referentnih laboratorija EU-a za javno zdravlje, što pridonosi boljem planiranju pripravnosti i odgovora u svim državama članicama, a (ii) **EMA** ima središnju ulogu u sprečavanju nestašica osnovnih lijekova i medicinskih proizvoda te upravljanju njima. Nadalje, uspostavljen je okvir mjera za osiguravanje opskrbe medicinskim protumjerama relevantnim za krizne situacije u slučaju izvanrednog stanja u području javnog zdravlja na razini Unije. Osim toga, ojačani pravni okvir **Mehanizma Unije za civilnu zaštitu (UCPM)** Komisiji je omogućio da poveća pričuve sustava rescEU. To uključuje stvaranje više od 20 strateških zaliha sustava rescEU koje se nalaze u 16 država članica i sadržavaju osnovne potrepštine kao što su medicinske protumjere, medicinska oprema za intenzivnu njegu, kemijska, biološka, radiološka i nuklearna (KBRN) oprema za odgovor i osobna zaštitna oprema.

Nakon tih zakonodavnih reformi EU je nastavio usavršavati svoj okvir za zdravstvenu sigurnost na temelju evaluacija nakon pandemije. **Mehanizam za znanstveno savjetovanje (SAM)** pružio je neovisne smjernice utemeljene na dokazima o pripravnosti na pandemije, strategijama cijepljenja i povjerenju javnosti u znanost. Nadalje, **Europski revizorski sud** proveo je niz pregleda i revizija odgovora EU-a na pandemiju bolesti COVID-19⁽³⁸⁾. Posebno je procijenio pripravnost ECDC-a i EMA-e za pandemiju bolesti COVID-19 i odgovor na nju te je proveo reviziju uspješnosti tih dviju

³⁸ <https://www.eca.europa.eu/hr/covid19>.

agencija tijekom zdravstvene krize ⁽³⁹⁾. U reviziji je općenito zaključio da su u okviru svojih ovlasti i kapaciteta uglavnom dobro odgovorile na krizu uzrokovanu bolešću COVID-19. Nedavno je preispitan rad službe Komisije HERA ⁽⁴⁰⁾, pri čemu su istaknuta njezina postignuća u jačanju kapaciteta za pripravnost i odgovor na razini EU-a. Međutim, u tim su izvješćima utvrđeni i nedostaci u određenim područjima te je pojašnjeno na čemu treba dodatno poraditi. Osim toga, u evaluaciji Mehanizma Unije za civilnu zaštitu, donesenoj 2024., preporučeno je jačanje njegovih kapaciteta za operativni odgovor kako bi se djelotvornije smanjili prekogranični rizici velikih razmjera ⁽⁴¹⁾.

Saznanja iz tih revizija i preispitivanja pridonose kapacitetima EU-a za prevenciju, pripravnost i odgovor u području zdravstvenih kriza. Te mjere zajedno pokazuju kako je EU pretočio pouke iz pandemije u trajna poboljšanja zdravstvene sigurnosti kako bi izgradio zdraviju, sigurniju i otporniju Europu za budućnost.

3. JAČANJE NACIONALNIH PLANOVA UZ KOORDINIRANI ODGOVOR NA RAZINI EU-A: USKLAĐEN PRISTUP ZDRAVSTVENOJ SIGURNOSTI

Unijin plan temelji se na nacionalnim planovima prevencije, pripravnosti i odgovora koje države članice izrađuju i ažuriraju od donošenja Uredbe o ozbiljnim prekograničnim prijetnjama zdravlju 2022. ⁽⁴²⁾. S druge strane, države članice svoje nacionalne planove trebale bi što više uskladiti s Unijinim planom kako bi se postigao usklađen pristup zdravstvenoj sigurnosti. Integriranjem plana EU-a i nacionalnih planova u cijelom se EU-u može uspostaviti pouzdan i uključiv okvir za zdravstvenu sigurnost. Unijin plan stoga **služi i kao smjernica i kao katalizator jedinstva**: pomaže nacionalnim tijelima u jačanju nacionalnih planova i jamči koordinirani odgovor na razini EU-a u slučaju zdravstvene krize.

Države članice svake tri godine **izvješćuju** Komisiju o planiranju i provedbi prevencije, pripravnosti i odgovora na nacionalnoj razini te daju pregled svojih postojećih nacionalnih upravljačkih struktura, kapaciteta i resursa za pripravnost i odgovor na prekogranične zdravstvene krize. **Odbor za zdravstvenu sigurnost** ⁽⁴³⁾ ima važnu ulogu u tom postupku samoizvješćivanja i raspravama o općem stanju pripravnosti EU-a. On okuplja države članice, Komisiju i odgovarajuće agencije i tijela EU-a kako bi raspravljali i razmjenjivali najbolje primjere iz prakse, promovirali usklađenost nacionalnih planova s planom Unije i poticali kulturu suradnje ⁽⁴⁴⁾.

Usporedno s tim, također svake tri godine, ECDC procjenjuje kapacitete država članica za prevenciju, pripravnost i odgovor. Nakon tih **procjena pripravnosti za izvanredna stanja u području javnog zdravlja** ⁽⁴⁵⁾ (**PHEPA**) ECDC državama članicama daje prilagođene

³⁹ <https://www.eca.europa.eu/hr/publications?ref=sr-2024-12>.

⁴⁰ COM(2025) 147 final.

⁴¹ COM(2024) 212 final.

⁴² U okviru provedbe Uredbe (EU) 2022/2371, vidjeti članke od 6. do 8.

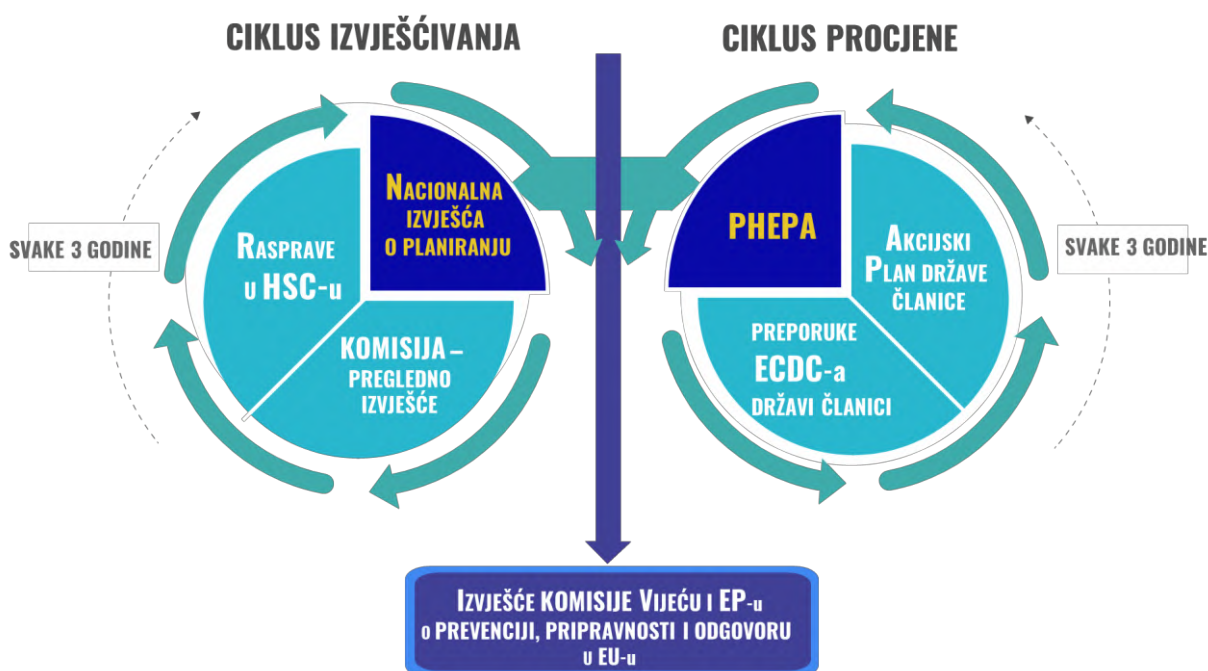
⁴³ https://health.ec.europa.eu/health-security-and-infectious-diseases/crisis-management_hr.

⁴⁴ Članak 10. Uredbe (EU) 2022/2371.

⁴⁵ <https://www.ecdc.europa.eu/en/about-ecdc/what-we-do/public-health-emergency-preparedness-assessments>.

preporuke u kojima navodi područja u kojima su potrebna poboljšanja i predlaže načine za poboljšanje nacionalnih planova i jačanje kapaciteta ⁽⁴⁶⁾.

Na sljedećoj slici prikazani su međusobno povezani **ciklusi izvješćivanja i procjene** u okviru planiranja prevencije, pripravnosti i odgovora država članica. Na **lijevoj strani** prikazan je ciklus izvješćivanja, u kojem države članice izvješćuju o svojim nacionalnim planovima prevencije i odgovora, o kojima se zatim raspravlja u Odboru za zdravstvenu sigurnost i koje Komisija sažima u sažetom izvješću. Na **desnoj strani** prikazan je ciklus procjene, koji počinje PHEPA-om, nakon čega slijede preporuke ECDC-a, na temelju kojih države članice na kraju izrađuju akcijske planove. Povratne informacije iz oba ciklusa Komisija razmatra u integriranom pregledu pripravnosti EU-a za Europski parlament i Vijeće, čime se pridonosi stalnom poboljšanju zdravstvene sigurnosti EU-a.

Slika 1. Međusobno povezani ciklusi izvješćivanja i procjene u okviru planiranja prevencije, pripravnosti i odgovora država članica.

Dosad je svih 30 zemalja EU-a/EGP-a donijelo nacionalne planove prevencije, pripravnosti i odgovora te izvijestilo o svojim kapacitetima u okviru prvog samoizvješćivanja 2023. ⁽⁴⁷⁾ Tijekom 2024. i 2025. 19 zemalja EU-a/EGP-a sudjelovalo je u PHEPA-i pod vodstvom ECDC-a.

Na temelju informacija prikupljenih u okviru nacionalnog samoizvješćivanja i rezultata PHEPA-e Komisija u suradnji s ECDC-om izrađuje **pregledno izvješće o stanju pripravnosti u EU-u** ⁽⁴⁸⁾, u kojem se ističu nedostaci i područja u kojima su potrebna poboljšanja.

⁴⁶ Članak 8. Uredbe (EU) 2022/2371.

⁴⁷ Izvješćivanje se temelji na upitniku (vidjeti: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=CELEX:32023R1808>), a ponovit će se 2026. i svake tri godine nakon toga.

⁴⁸ Članak 7. stavak 2. Uredbe (EU) 2022/2371.

Uvid u kapacitete zemalja EU-a/EGP-a za pripravnost iz samoizvješćivanja provedenog 2023.

Sve zemlje EU-a/EGP-a imaju zakonodavni okvir za upravljanje zdravstvenim krizama, no i dalje postoje nedostaci u provedbi. Kako bi djelotvorno suzbile ozbiljne prekogranične prijetnje zdravlju, države članice moraju uvesti sveobuhvatan pristup koji se temelji na suradnji, jednakim mogućnostima, financijskoj otpornosti i pouzdanoj koordinaciji na svim razinama.

U okviru pristupu „Jedno zdravlje” većina zemalja EU-a/EGP-a ima sustave za upravljanje incidentima koji javno zdravlje povezuju s drugim sektorima. Međutim, mehanizmi koordinacije među raznim sektorima i razinama upravljanja rijetko se ispituju i revidiraju. Radi boljeg utvrđivanja rizika u ranoj fazi države članice trebale bi sve vrste prijetnji redovito procjenjivati i uključivati u sveobuhvatne planove za zdravstvene krize koji se temelje na pristupu „Jedno zdravlje”, obuhvaćaju sve opasnosti i odnose se na sve relevantne sektore društva. Ti bi planovi trebali uključivati i medicinske protumjere kako bi se zajamčila spremnost zaliha i proizvodnih kapaciteta za brz i djelotvoran odgovor na zdravstvene krize.

Većina zemalja EU-a/EGP-a ima planove za dostupnost zdravstvenih djelatnika tijekom zdravstvenih kriza, no tek poneke redovito preispituju te planove, a mnoge imaju poteškoća s odgovarajućim predviđanjem potreba za ljudskim resursima. Sustavi za prekogranično slanje medicinskog osoblja u hitnim slučajevima još nisu dobro uspostavljeni. Kako bi odgovorile na porast potražnje u izvanrednoj situaciji, države članice trebale bi imati planove za mobilizaciju dodatnog osoblja, uključujući studente i umirovljene stručnjake. U njima bi se ujedno trebali utvrditi jasni postupci za preraspodjelu zdravstvenih radnika među regijama i zemljama EU-a/EGP-a u situacijama velike potražnje, među ostalim u mogućim scenarijima sukoba. Općenito je potrebno operacionalizirati dogovore o uzajamnoj pomoći i suradnji kako bi se u hitnim situacijama olakšalo kretanje osoblja, medicinske opreme, medicinskih protumjera i pacijenata preko granica te kako bi se povećala potpora države domaćina.

Razvoj i provedba nacionalnih planova te planiranje potrebnih kapaciteta u državama članicama za prevenciju, pripravnost i odgovor na zdravstvene krize stoga su dinamičan proces na koji utječu i politički prioriteti država članica, dostupni resursi te prijetnje i rizici koji se stalno mijenjaju. Komisija i agencije EU-a podupiru države članice tehničkim smjernicama, organiziranjem osposobljavanja ⁽³⁷⁾ i simulacijskih vježbi te stručnim znanjem ⁽³⁸⁾. Zbog toga je kontinuirani dijalog u Odboru za zdravstvenu sigurnost iznimno važan.

4. PROVEDBA I DALJNJA RAZRADA UNIJINA PLANA

Unijin plan, koji je usko povezan s nacionalnim planovima i temelji se na njima, neizbježno će se mijenjati. Slično kao u nacionalnim planovima, i u budućim verzijama Unijina plana bit će potrebno uzeti u obzir političke promjene, izbijanja bolesti, promjene u zakonodavstvu EU-a te donošenje ili provedbu odgovarajućih inicijativa EU-a. U skladu s tim, pri ažuriranju Unijina plana morat će se voditi računa o povratnim informacijama iz simulacijskih vježbi, iskustvima stečenima u stvarnim zdravstvenim krizama, evaluacijama zakonodavstva i inicijativa EU-a, iskustvima u provedbi i dostupnim financijskim sredstvima.

Kako bi Unijin plan nastavio ispunjavati svoje ciljeve, redovito će se testirati **simulacijskim vježbama**, a prva od njih predviđena je za 2026. Tim će se vježbama ispitati prikladnost sadržaja plana Unije za odgovor na razne nove prijetnje. Planiraju se i druge simulacijske

vježbe, obuke i radionice koje će biti posvećene pojedinačnim aspektima prevencije, pripravnosti i odgovora na zdravstvene krize ⁽⁴⁹⁾.

Ako nastupi zdravstvena kriza, Komisija će s državama članicama provesti preispitivanje tijekom i nakon mjera. Iznimno je važno prikupiti uvide iz tih preispitivanja i uključiti ih u plan Unije. To će pomoći da plan ostane svrsishodan i služi kao najdjelotvorniji paket instrumenata u svim fazama ciklusa prevencije, pripravnosti i odgovora.

Moraju se razmotriti i rezultati tekućih evaluacija dviju ključnih sastavnica **europske zdravstvene unije**: (i) **provedba Uredbe o ozbiljnim prekograničnim prijetnjama zdravlju** i (ii) revidirani mandat **ECDC-a**. Očekuje se da će rezultati prve evaluacije biti objavljeni u prvom tromjesečju 2026., a druge u drugom tromjesečju 2026.

U budućim revizijama plana trebalo bi uzeti u obzir uvođenje raznih ključnih mjera koje su navedene u akcijskom planu priloženom Strategiji za Uniju pripravnosti. Potrebno je, među ostalim: (i) razviti **koordinacijski centar EU-a za krizne situacije**, planiran za 2027., (ii) izraditi **sveobuhvatnu procjenu rizika i prijetnji na razini EU-a** (2026.), (iii) donijeti **minimalne zahtjeve u području pripravnosti** (2026.) i (iv) uspostaviti **sveobuhvatne aranžmane za civilno-vojnu pripravnost** (2027.).

Akcijski plan priložen Strategiji za Uniju pripravnosti uključuje i dvije strategije donesene 2025. Cilj je **Strategije za medicinske protumjere** ⁽⁵⁰⁾ ojačati kapacitete Unije za pripravnost i odgovor na sljedeću zdravstvenu krizu, neovisno o njezinu podrijetlu, na način da se osigura pristup medicinskim protumjerama kao što su cjepiva, lijekovi, dijagnostika i drugi medicinski alati te njihova stalna dostupnost. Cilj je **Strategije za stvaranje zaliha** ⁽⁵¹⁾ stvoriti i održati strateške zalihe osnovnih medicinskih potrepština za brzu mobilizaciju. Provedba obiju strategija temeljit će se na posebnim mjerama koje su relevantne za plan Unije.

Prijedlozi u okviru sljedećeg višegodišnjeg financijskog okvira, koje su zakonodavci trenutačno razmatraju, također će uvelike utjecati na sadržaj plana Unije. Naime, prijedlog Komisije o **Europskom fondu za konkurentnost** ⁽⁵²⁾ odnosi se na poticanje inovacija i konkurentnosti u zdravstvenom sektoru uz jamčenje sigurnosti opskrbe te jačanje industrijskih kapaciteta i sposobnosti za suzbijanje budućih ozbiljnih prekograničnih prijetnji zdravlju u skladu s pristupom „Jedno zdravlje”.

Nadalje, Komisija je donijela i prijedlog za jačanje **Mehanizma Unije za civilnu zaštitu i potpore Unije za pripravnost i odgovor na hitne zdravstvene situacije** ⁽⁵³⁾, čiji je cilj poboljšati prevenciju, pripravnost i odgovor EU-a u slučaju krize.

---

⁴⁹ Npr. vježbe upravljanja medicinskim protumjerama ili civilno-vojne suradnje.

⁵⁰ COM(2025) 529 final od 9. srpnja 2025.

⁵¹ COM(2025) 528 final od 9. srpnja 2025.

⁵² COM(2025) 555 final od 16. srpnja 2025.

⁵³ COM(2025) 548 final od 16. srpnja 2025.

Osim toga, u siječnju 2026. bit će pokrenuto **Europsko partnerstvo za pripravnost na pandemije (BE READY)**, istraživačko partnerstvo financirano iz programa Obzor Europa⁽⁵⁴⁾, kojim će se uspostaviti održiva paneuropska istraživačka mreža koja može brzo i djelotvorno odgovoriti na buduće zdravstvene krize⁽⁵⁵⁾.

Uspješna provedba Unijina plana i njegova buduća ažuriranja temeljit će se na suradnji Komisije, drugih institucija, agencija i tijela EU-a te država članica. Odbor za zdravstvenu sigurnost i dalje će biti platforma za redovitu koordinaciju provedbe Unijina plana. Osim toga, Komisija će brojnim komunikacijskim kanalima, među ostalim i na ključnim događanjima, aktivno razmjenjivati saznanja i najbolje primjere iz prakse sa svim dionicima, uključujući nadležna tijela država članica. Zajedno ćemo raditi na snažnijoj, uključivijoj i otpornijoj Europskoj uniji u kojoj nitko nije zapostavljen te poticati kulturu suradnje i zajedničkih nastojanja radi zaštite zdravlja i dobrobiti građana.

---

⁵⁴ <https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/opportunities/topic-details/horizon-hlth-2024-disease-17-01?order=DESC&pageNumber=1&pageSize=50&sortBy=startDate&isExactMatch=true&status=31094501,31094502&programmePeriod=2021%20-%202027&frameworkProgramme=43108390&callIdentifier=HORIZON-HLTH-2024-DISEASE-17>.

⁵⁵ <https://beready4pandemics.eu/>.